

46 *Disputatio prima, Art. III.*

dici præscientia possit ac debeat, juxta vulgatum, & in Scripturis, & apud Patres loquendi morem.

XXXV L.
Qualiter
Origenes mo-
men præ-
scientia in-
ciliat.

De cætero rursus non accipi præscientiam in Scripturis solum in sensu stricto præscientia, sed etiam in sensu alio non ita stricto scientia, quâ Deus non tantum prænoscit futura, sed probat & scientia suâ esse digna ducit, annoravit olim Origenes expōnens illud Apostoli, ad Rom. 11. 2. *Non repulit Deus plebem suam, quam præscivit.* Verba Origenis hæc sunt. L. 8. super c. 11. ad Rom. T. 2. *Quomodo autem illos, quos præscivit, & vocavit & quos vocavit, illos & justificavit, jam supra dictum est, quod præficeret Deum non tantum prænoscere futura, quod nec dubitari potest; sed probare & scientia suâ digna ducere, in Scripturis ponatur.* Sic que tota præsens difficultas manet soluta.

XXXVI I.
De cætero
omnia præ-
scientia sunt
Deo; & ideo
apud illum
futuron &
præsentium
una est scien-
tia.

Pro solutione autem difficultatis, quæ additur, dico neque futura, neque præsentia, uti neque præterita dici, nisi per relationem ad tempora diversa: & hæc est relatio propter quam, & variis nominibus subjacent, & variis scientiis, aut scientiarum modis correspondent apud nos, quorum est obnoxium esse mutationibus iisdem temporum. At quia esse Divinum nullas hujusmodi patitur vicissitudines temporales, hinc apud Deum præterita & futura cum præsentibus confunduntur: & una proinde omnium apud illum est scientia. Neque in contrarium urgent verba illa, quæ de sapientia leguntur Sap. 8. 8. *Sciit præterita & de futuris estimat,* quia hæc estimatio de futuris nihil aliud sonat, quam scientiam, ut patet ex verbis in eodem versu sequentibus. *Signa & monstra sciit, antequam fiant, & evenius temporum & facu-*lorum.

XXXVII I.
Tum id
quod legitur
de estimati-
onibus futuro-
rum, non
spectat ad
scientiam
Divinam,
sed ad hu-
manam.

Aut si contendetur adhuc Adversarius verbum illud *estimandi* sonare in hoc loco aliquam scientiæ diversitatem, aut aliquam scientiæ imperfectionem, nihil obstat, quin respondetur referendum hunc locum esse ad sapientiam humanam, quæ quantumvis præcellens, futura novit minus, quam præsentia: imo potius non novit, illa conjicit, & in hoc sensu non seit illa, sed estimat. De cætero si non iudicetur in terminis, perinde est aliquid seiri & estimari: sed in hoc casu omnino alia est estimatio Dei, alta hominis. Nam priori nihil non obviuum est, nihil non celerimè, & intime notum uno intuitu; posteriori autem pauca sunt, quæ vel cum improbo labore pateant, etiam ex illis, quæ veniunt in prospectum, sicuti legitur Sap. 9. 16. *Et difficile estimamus quæ in terra sunt, & quæ in prospectu sunt invenimus cum labore,*